

มุมมองของนักเรียนโรงเรียนนายเรือต่อการสูบบุหรี่และการรณรงค์
เพื่อการไม่สูบบุหรี่ ปี 2548

เรือเอกหญิง ทักษิณรา ขำจิตร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเวชศาสตร์ชุมชน ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-14-1959-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE VIEW OF THE NAVAL CADET OF THE ROYAL THAI NAVY
ACADEMY ON SMOKING AND NON- SMOKING CAMPAIGN IN 2005

Lt.Taksinara Kumjid

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science Program in Cummunity Medicine

Department of Preventive and Social Medicine

Faculty of Medicine

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-14-1959-7

481609

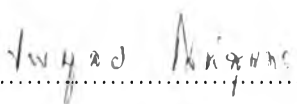
หัวข้อวิทยานิพนธ์ มุมมองของนักเรียนโรงเรียนนายเรือต่อการสูบบุหรี่และการรณรงค์
เพื่อการไม่สูบบุหรี่ ปี 2548
โดย เรือเอกหญิงทักษิณรา ขำจิตร
สาขาวิชา เวชศาสตร์ชุมชน
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์กิตติคุณแพทย์หญิง ทัสสนี นุชประยูร
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมรัตน์ เลิศมหาฤทธิ์

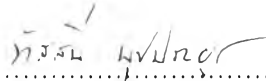

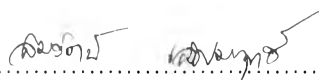
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

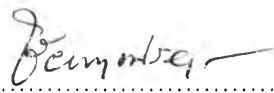

..... คณบดีคณะแพทยศาสตร์
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์กิตติคุณ นายแพทย์ไพบุลย์ ไล่ห้สุนทร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์กิตติคุณ แพทย์หญิงทัสสนี นุชประยูร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมรัตน์ เลิศมหาฤทธิ์)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์กิตติคุณ นายแพทย์ชัยเวช นุชประยูร)

ทักษิณรา ขำจิตร : มุมมองของนักเรียนโรงเรียนนายเรือต่อการสูบบุหรี่และการรณรงค์
 เพื่อการไม่สูบบุหรี่ ปี 2548 (THE VIEW OF THE NAVAL CADET OF THE ROYAL THAI
 NAVY ACADEMY ON SMOKING AND NON- SMOKING CAMPAIGN IN 2005) อ.ที่ปรึกษา:
 ศ.กิตติคุณ พญ.ทสสนี นุชประยูร, อ. ที่ปรึกษาร่วม: ผศ. สมรัตน์ เลิศมหาฤทธิ์ จำนวน 125 หน้า.
 ISBN 974-14-1959-7

ความเป็นมา : การสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ จึงนับว่าเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญอย่างหนึ่ง จาก
 ข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติปี 2544 มีเยาวชนอายุน้อยกว่า 25 ปี ติดบุหรี่ถึง 1.5 ล้านคน

วิธีการศึกษา : การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา โดยใช้แบบสอบถามชนิดตอบด้วยตนเองสำรวจมุมมอง
 เรื่องการสูบบุหรี่และการให้ความสำคัญในนโยบายและกิจกรรมรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ของนักเรียนโรงเรียน
 นายเรือซึ่งมีกฎเกณฑ์ที่เคร่งครัดไม่ให้มีการสูบบุหรี่ในโรงเรียน ปีการศึกษา 2548 ทุกชั้นปีรวม 516 คน โดยไม่มี
 การสุ่มตัวอย่าง

ผลของการศึกษา : ความร่วมมือในการตอบกลับเป็นร้อยละ 98.5 นักเรียนนายเรือมีอายุเฉลี่ย 21.6 ปี
 เกรดเฉลี่ย 2.8 รายได้เฉลี่ยประมาณคนละ 4,800.0 บาทต่อเดือน นักเรียนนายเรือส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69.2)
 ไม่สูบบุหรี่ ร้อยละ 12.6 เคยสูบบุหรี่แต่เลิกแล้ว และมีเพียงร้อยละ 18.3 ที่ปัจจุบันยังสูบบุหรี่อยู่โดย
 เป็นการสูบเวลาออกจากโรงเรียน อัตราการสูบบุหรี่สูงสุดในนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 ในกลุ่มผู้ที่สูบบุหรี่
 ในปัจจุบันมีความวิตกกังวลในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมาร้อยละ 50.5 มีบุคคลในครอบครัวสูบบุหรี่ร้อยละ 46.2 และ
 มีเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ ร้อยละ 98.9 ในขณะที่นักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่ทั้งหมดในปัจจุบันมีความวิตกกังวล มีบุคคลใน
 ครอบครัวที่สูบบุหรี่ และมีเพื่อนที่สนิทสูบบุหรี่ร้อยละ 40.6, 34.3 และ 86.4 ตามลำดับ ความตั้งใจที่จะ
 ไม่สูบบุหรี่แน่นอนหลังจากจบเป็นนายทหารแล้ว ร้อยละ 85.2 ในกลุ่มผู้ไม่สูบบุหรี่ ร้อยละ 39.1 ในกลุ่มที่เคยสูบ
 แต่เลิกแล้วและ ร้อยละ 12.9 ในกลุ่มที่ปัจจุบันยังสูบ

นักเรียนนายเรือส่วนใหญ่ให้มุมมองในเรื่องการสูบบุหรี่ว่าบุหรี่เป็นโทษเป็นอันตรายต่อสุขภาพของตนเองและ
 คนข้างเคียง สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย และเป็นภาพพจน์ที่ไม่เหมาะสมสำหรับผู้หญิง มุมมองในเรื่องการสูบบุหรี่
 ไม่แตกต่างกันตามชั้นปี แต่แตกต่างกันตามสภาพการสูบบุหรี่ในปัจจุบันอย่างนัยสำคัญทางสถิติและเกินกว่า
 ร้อยละ 50 (11ใน17ข้อ) ของกิจกรรมรณรงค์ที่มี พบว่ามีความแตกต่างกันตามสภาพการสูบบุหรี่อย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติด้วย

ภาควิชา.....เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม.....ลายมือชื่อนิสิต..... ทักษิณรา ขำจิตร.....
 สาขาวิชา.....เวชศาสตร์ชุมชน.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... ทสสนี นุชประยูร.....
 ปีการศึกษา...2548.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... สมรัตน์ เลิศมหาฤทธิ์.....

4774730430: MAJOR COMMUNITY MEDICINE

KEY WORD: VIEW / NON-SMOKING CAMPAIGN / NAVAL CADET

TAKSINARA KUMJID : THE VIEW OF THE NAVAL CADET OF THE ROYAL THAI NAVY ACADEMY ON SMOKING AND NON - SMOKING CAMPAIGN IN 2005.THESIS ADVISOR : PROF. THASSANEE NUCHPRAYOON, THESIS COADVISOR : SOMRAT LERTMAHARIT, 125 pp. ISBN 974 – 14 – 1959 – 7

Background : Smoking is dangerous for health. Smoking is a significant public health problem. According to the Thai national bureau of statistics, at least 1.5 million Thai young adult (age < 25 years) are smoking in 2001.

Methods : This study is a descriptive study using self-administered questionnaire to assess attitudes toward smoking, anti-smoking policy and activities in the naval school, which is known to have a strong anti-smoking rule. The entire school population of students (year 1-5, N=516) participated without the need for sampling.

Results : The mean age of study population was 21. 57 years. The response rate was 98.5%. The grade point average was 2.88. The average monthly income was 4,800 baht. Most of the naval cadets (69.2%) never smoke, while 12.6% used to smoke, and 18.3% are active smokers, who reported smoking outside the school premises. The fourth year students have highest rate of smoker. Among smokers, 50.5% report anxiety in the past 3 months, 46.2% has smokers in their family, and 98.9% has friends who are smokers. Among non-smokers, 40.6% report anxiety in the past 3 months, 34.7% has smokers in their family, and 86.4% has friends who are smokers. Intention to remain non-smoker when graduated was 85.2% among non-smoker, 39.1% among previous smoker, and 12.9% among smokers.

Most cadets view smoking as bad for health of their own and of other people, wasteful and carries unfavorable image. There was no significant difference in the views between classes. Smokers of different smoking status has a significantly different views and attitudes toward smoking and anti-smoking campaigns (>50%, 11 of 17 activities)

Department .....Preventive and Social Medicine.....Student's signature.....TAKSINARA KUMJID

Field of study.....Community Medicine.....Advisor's signature.....Thassanee Nuchprayoon

Academic year....2005.....Co-advisor's signature.....Somrat Lertmaharit

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความสามารถอย่างสูงยิ่งจาก อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์กิตติคุณ แพทย์หญิง ทัสสนี นุชประยูรและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมรัตน์ เลิศมหาฤทธิ์ ที่ได้กรุณาดูแลเอาใจใส่ ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ช่วยเหลือตรวจสอบ ชี้แนะแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆแก่ผู้วิจัยด้วยความเมตตาอย่างยิ่ง รวมทั้งเป็นกำลังใจ ให้กับผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทั้งทางด้านวิชาการและจริยธรรมแก่ ผู้วิจัยเป็นอย่างดี ขอกราบขอบพระคุณ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์กิตติคุณ นายแพทย์ไพบุลย์ โล่ห์สุนทร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์กิตติคุณนายแพทย์ชัยเวช นุชประยูรและรองศาสตราจารย์นายแพทย์องอาจ วิพุธศิริ ที่กรุณาให้คำแนะนำทางวิชาการเป็น อย่างดียิ่ง และขอกราบขอบพระคุณ นอ.ดร.พงษ์เทพ จิระโร ที่ให้ความกรุณาช่วยเหลือและเป็น ที่ปรึกษาทางวิชาการ ขอขอบพระคุณผู้บัญชาการโรงเรียนนายเรือ นายทหารทุกท่านที่เกี่ยวข้องและ น้องๆนักเรียนนายเรือที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวก ช่วยในการติดต่อ ประสานงานและการดำเนินการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดีและได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ายิ่งในการให้ ข้อมูลต่างๆจนทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณ นางสาวสมพร นุ่นเลิศ เรือเอกหญิงวิจิตรา ม่วงสกุลและพี่ๆเพื่อนๆน้องๆ นิสิตภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคมและกัลยาณมิตรทุกท่าน พี่ๆเพื่อนๆน้องๆ พยาบาล ทหารเรือรวมทั้งเรือเอกธีรวิทย์ เลิศลบ ที่ให้ความช่วยเหลือ ห่วงใยและเป็นกำลังใจแก่ ผู้วิจัยเสมอ มา

ท้ายที่สุดนี้ขอกราบขอบพระคุณมารดา ที่เป็นกำลังใจสำคัญในการดูแลช่วยเหลือในทุกๆ ด้านและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยอย่างดีที่สุดตลอดมา รวมทั้งญาติพี่น้องทุกท่าน ที่กรุณาให้การ สนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยอย่างดียิ่งเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย.....	1
คำถามการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	4
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ปัญหาทางจริยธรรม.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา (Variables).....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ประวัติของบุหรี่.....	7
บุหรี่และสารก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย.....	8
โรคที่เกิดกับตัวผู้สูบบุหรี่.....	12
มาตรการการควบคุมการสูบบุหรี่ของภาครัฐ.....	15
กิจกรรมการรณรงค์การไม่สูบบุหรี่.....	17
ผลดีของการงดสูบบุหรี่.....	18

	หน้า
ความหมายของความคิดเห็น.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	28
รูปแบบการวิจัย.....	28
ระเบียบวิธีวิจัย.....	28
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	29
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
การตอบกลับของข้อมูล.....	35
ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนนายเรือ.....	36
ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนนายเรือ จำแนกตามปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม.....	48
เปรียบเทียบแตกต่างของมุมมองการสูบบุหรี่ มาตรการและกิจกรรมต่างๆใน การรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่.....	59
ข้อเสนอแนะในการสูบบุหรี่และการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ของนักเรียน นายเรือโรงเรียนนายเรือ.....	82
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	83
สรุปผลการวิจัย.....	83
อภิปรายผล.....	87
ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย.....	94
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	94
รายการอ้างอิง.....	95
ภาคผนวก.....	99
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัย.....	100
ภาคผนวก ข ความคิดเห็นของนักเรียนนายเรือ.....	111
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	125

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1	แสดงการวิเคราะห์ข้อมูล..... 32
ตารางที่ 4.1	จำนวนและร้อยละของการตอบกลับแบบสอบถาม..... 35
ตารางที่ 4.2	ข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนนายเรือจำแนกตามชั้นปี..... 37
ตารางที่ 4.3	จำนวนและร้อยละของนักเรียนนายเรือ จำแนกตามลักษณะข้อมูลทั่วไป ของนักเรียนนายเรือ..... 40
ตารางที่ 4.4	จำนวนและร้อยละของนักเรียนนายเรือที่ปัจจุบันยังสูบบุหรี่อยู่ จำแนกตาม ลักษณะข้อมูลทั่วไปของนักเรียนนายเรือ..... 44
ตารางที่ 4.5	จำนวน (ร้อยละ) การสูบบุหรี่ของนักเรียนนายเรือ จำแนกตามมุมมองของ นักเรียนนายเรือเกี่ยวกับการสูบบุหรี่..... 46
ตารางที่ 4.6	จำนวนและร้อยละของนักเรียนนายเรือ ตามลักษณะข้อมูลทั่วไปของ นักเรียนนายเรือจำแนกตามปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม..... 49
ตารางที่ 4.7	จำนวน (ร้อยละ) ของนักเรียนนายเรือเกี่ยวกับมุมมองในเรื่องการสูบบุหรี่ จำแนกตามรายชื่อ..... 51
ตารางที่ 4.8	จำนวนและร้อยละของนักเรียนนายเรือเกี่ยวกับมุมมองในเรื่องการให้ ความสำคัญเกี่ยวกับนโยบายการสูบบุหรี่ จำแนกตามรายชื่อ 54
ตารางที่ 4.9	จำนวนและร้อยละมุมมองในเรื่องการสูบบุหรี่ของนักเรียนนายเรือ จำแนก ตามรายชื่อของมุมมองการให้ความสำคัญเกี่ยวกับกิจกรรมรณรงค์เพื่อ การไม่สูบบุหรี่..... 57
ตารางที่ 4.10	แสดงความแตกต่างของมุมมองการสูบบุหรี่ของนักเรียนนายเรือจำแนก ตามชั้นปี..... 59
ตารางที่ 4.11	แสดงความแตกต่างของมุมมองเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของนักเรียนนายเรือ จำแนกตามการสูบบุหรี่..... 63
ตารางที่ 4.12	แสดงความแตกต่างของมุมมองการให้ความสำคัญเกี่ยวกับนโยบายของ นักเรียนนายเรือจำแนกตามชั้นปี..... 66
ตารางที่ 4.13	แสดงความแตกต่างมุมมองการให้ความสำคัญเกี่ยวกับนโยบายของ นักเรียนนายเรือจำแนกตามการสูบบุหรี่..... 70

ตารางที่ 4.14	แสดงความแตกต่างมุมมองการให้ความสำคัญเกี่ยวกับกิจกรรมรณรงค์ เพื่อการไม่สูบบุหรี่ของนักเรียนนายเรือจำแนกตามชั้นปี.....	73
ตารางที่ 4.15	แสดงความแตกต่างมุมมองการให้ความสำคัญเกี่ยวกับกิจกรรมรณรงค์ เพื่อการไม่สูบบุหรี่ของนักเรียนนายเรือจำแนกตามการสูบบุหรี่.....	79
ตารางที่ 4.16	แสดงข้อเสนอแนะในเรื่องนโยบายและกิจกรรมการรณรงค์เพื่อ การไม่สูบบุหรี่ของ นักเรียนนายเรือ.....	82
ตารางที่ 4.17	แสดงความคิดเห็นในเรื่องนโยบายและกิจกรรมการรณรงค์เพื่อ การไม่สูบบุหรี่ของ นักเรียนนายเรือ.....	115